

MINISTERUL EDUCAȚIEI CULTURII ȘI CERCETĂRII
AI REPUBLICII MOLDOVA
UNIVERSITATEA DE STAT „ALECU RUSSO” DIN BĂLȚI

Curriculum

la unitatea de curs

Dificultăți în traducere din/în limba franceză

023 Filologie 0231 Studiul limbilor 0231.2 Limbi străine

Limba și literatura franceză și limba engleză

Forma de învățământ: cu frecvență

Autor: Ludmila CABAC,
dr., lect. univ.

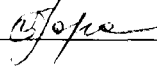
Bălți, 2018

Discutat și aprobat la ședința Catedrei de limbă română și filologie romanică

Procesul-verbal nr. 1 din 17 septembrie 2018

Șeful Catedrei de limbă română și filologie romanică:

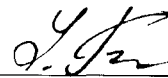
conf.univ., dr. Viorica POPA

Discutat și aprobat la ședința Consiliului Facultății de Litere

Procesul-verbal nr. 1 din 18 septembrie 2018

Decanul Facultății de Litere, conf.univ., dr. Lilia TRINCA

Informații de identificare a cursului

Facultatea de Litere

Catedra de limbă română și filologie romanică

Domeniul general de studiu: 023 Filologie

Domeniul de formare profesională la ciclul I: 0231 Studiu limbilor

Denumirea specialității/specializării: 0231.2 Limbi străine Limba și literatura franceză și limba engleză

Administrarea unității de curs:

Codul unității de curs	Credit e ECTS	Total ore	Repartizarea orelor				Forma de evaluare	Limba de predare
			Prel.	Sem.	Lab.	l.ind		
S1.06.A.147	6	180	-	-	104	76	test	franceză

Anul de studii și semestrul în care se studiază: anul III, semestrul 6

Statutul: disciplină obligatorie

Integrarea cursului în programul de studii

Disciplina *Dificultăți de traducere din/ în limba franceză* își propune definirea și descrierea dificultăților de bază în traducerea din/în limba franceză, mizând pe sensibilitatea lingvistică și intuiția creativă a traducătorilor. Fenomenele de traductologie vor fi analizate și prezentate în contextul culturii de referință: cea franceză. Unitatea de curs va asigura utilizarea adecvată și corelarea cunoștințelor dobândite la alte cursuri de teorie și practică a traducerii, la traductologie, la introducere în lingvistică și la comunicarea interculturală. Consolidarea deprinderilor de traducere vor fi dezvoltate prin abordarea unor texte atât literare, proză și poezie, precum și a textelor specializate în limba franceză. Cursul *Dificultăți de traducere din/ în limba franceză* va pune bazele unei analize critice complexe a dificultăților de traducere din/în limba franceză și a deprinderilor fundamentale de realizare a traducerilor cu grad înalt de dificultate.

Competențe prealabile : Cunoașterea la nivel B2 a limbii franceze.

Competențe dezvoltate în cadrul cursului

Competențe profesionale:

CP1.4 Utilizarea adecvată și argumentarea conceptelor, principiilor, teoriilor din domeniile științelor filologice;

CP2.3 Aplicarea rigorilor de utilizare a aparatului conceptual specific domeniului în realizarea unei probleme de investigație;

CP3.4 Evaluarea critică a corectitudinii unui mesaj scris sau oral de dificultate medie (domenii diferite, registre de limbă diferite etc.);

CP4.5 Elaborarea unor fișe de concordanță și echivalare terminologică și frazeologică care să includă termeni esențiali, obligatorii domeniului respectiv și care să servească traducerii sau interpretării unor secvențe din domenii de interes larg sau semispecializat;

CP5.4. Utilizarea unor instrumente TIC pentru evaluarea corectitudinii traducerilor la nivel de conținut sau formă (corector, baze de date, TAO ...), unor metode specifice de interpretare

simultană și consecutivă și a tehnologiilor aferente acestui proces pentru discursuri de dificultate medie;

CP6.1 Definirea, descrierea și explicarea elementelor fundamentale specifice culturilor și a civilizațiilor respective și a unor tehnici, metode, principii de negociere și mediere fundamentale.

Competențe transversale:

CT3. Estimarea necesităților de formare profesională continuă; realizarea obiectivelor de formare prin activități de antrenare, documentare, prin participări la proiecte și programe de dezvoltare personală și profesională.

Finalitățile cursului

La finele cursului studentul va fi capabil:

- să se orienteze în spațiul procesului de traducere.
- să definească, să identifice și să valorifice conceptele și metodele utilizate în traducere;
- să realizeze traducerea textelor cu grad înalt de dificultate.

Conținuturi

a) Tematica prelegerilor

Nr d/o	Tema	Numărul de ore
	Dificultăți de traducere din/ in limba franceză	104
1.	Etude du texte à traduire (aspect lexical) 1.1. Le vocabulaire actif. 1.2. Le vocabulaire latent. 1.3. Le vocabulaire commun et le vocabulaire spécifique. 1.4. La monosémie et la polysémie. 1.5. Les homonymes. 1.6. Les paronymes.	4
2.	Etude du texte à traduire (aspect lexical) 2.1. Les niveaux des langues. 2.2. Les registres des langues. 2.3. La connotation. 2.4. Les champs sémantiques.	4
3.	Utilisation des dictionnaires dans le processus de la traduction 3.1. Les types des dictionnaires. 3.1.1. Les dictionnaires de langue 3.1.2. Les dictionnaires encyclopédiques 3.1.3. Les dictionnaires spécialisés 3.2. Les catégories grammaticales d'après le dictionnaire. 3.3. Les niveaux de langue. Indicateurs.	4

	3.4. Les abréviations.	
4.	Les techniques de traduction. La transposition. L'adaptation. 4.1. La transposition du verbe. 4.2. La transposition du nom. 4.3. La transposition de l'adjectif. 4.4. La transposition de l'adverbe.	4
5.	Les techniques de traduction. La modulation. La compensation. 5.1. La modulation lexicale. 5.1.1. L'expression de la conséquence. 5.1.2. L'expression du résultat. 5.1.3. L'expression de la partie et du tout. 5.2. La modulation grammaticale. 5.2.1. L'expression de la personne, les expressions impersonnelles. 5.2.2. L'expression du pluriel. 5.2.3. L'expression du temps.	6
6.	Les techniques de traduction. L'étouffement. L'emprunt lexical. 6.1. L'Etouffement du nom. 6.2. L'étouffement du verbe. 6.3. L'étouffement des pronoms. 6.4. L'étouffement des prépositions.	4
7.	Les techniques de traduction. L'effacement. L'équivalence. 7.1. L'effacement des verbes et des pronoms. 7.2. L'équivalence.	2
8.	Les difficultés dans la traduction du groupe verbal. 8.1. Traduire le présent, l'imparfait, le passe compose, le plus-que-parfait. 8.2. Traduire le futur. 8.3. Traduire les verbes à la diathèse passive. 8.4. Traduire les prépositions qui suivent le verbe. 8.5. Traduire la concordance des temps.	6
9.	Les difficultés dans la traduction du groupe nominal. 9.1. Difficultés dans la traduction des noms. 9.2. Les problèmes de nombre et du genre. 9.3. Difficultés dans la traduction du pronom on . 9.4. Les problèmes dans la traduction de l'adjectif et de l'adverbe.	6
10.	La préposition et le difficultés dans sa traduction. 10.1. La préposition „à” 10.2. La préposition „de” 10.3. La préposition „en”	6
11.	La traduction des noms composés français 11.1. La traduction du pluriel des noms composés. 11.2. La traduction des noms propres français.	6
12.	Les faux-amis des traducteurs 12.1. Les difficultés de traduction de certains mots. 12.2. Encore 12.3. Pour 12.4. Aussi 12.5. En + participe présent	6

	12.6. Trop de	
13.	Les difficultés dans la traduction des textes littéraires 13.1. Définition et présentation de la traduction littéraire 13.2. Les problèmes de la double traduction 13.3. Apprécier le style, s'affranchir des contraintes 13.4. Le respect du texte	6
14.	Les difficultés dans la traduction de la poésie 14.1. La définition de la poésie 14.2. Les difficultés liées à la traduction poétique 14.3. Les obligations pour traduire un texte poétique 14.4. Les différentes opinions dans la possibilité de traduire la poésie	6
15.	La traduction d'édition 15.1. Le contrat signe entre le traducteur et l'éditeur 15.2. La remise et l'acceptation de la traduction 15.3. Les étapes de correction 15.4. La publication et l'exploitation de la traduction	4
16.	Les difficultés dans la traduction des figures de style 16.1. Traduire le sens, traduire le style 16.2. Traduire la métaphore	4
17.	La théorie appliquée à la traduction du français moderne 17.1. Les caractéristiques du français moderne 17.2. Les possibilités de traduction	4
18.	Les problèmes de traduction des choses concrètes dans la langue et la culture française 18. 1. Les notions géographiques 18. 2. Les notions sociales-culturelles 18. 3. Les produits alimentaires et ménagers 18. 4. Les notions institutionnelles	4
19.	Les problèmes de traduction du français moderne et français familier 19. 1. Les injures et les jurons 19 .2. Les problèmes syntaxiques 19 .3. La langue de la rue, l'argot et le verlan	4
20.	La théorie appliquée à la traduction du français familier 20. 1. Les caractéristiques du français familier 21. 2. Les possibilités de traduction	6
21.	Les difficultés de traduction des références culturelles 21.1. Les noms propres - noms de personnes, noms de lieux, nom des œuvres artistiques, titre de la presse. 22.2. La traduction des éléments caractéristiques d'une culture. 23 .3. Les noms des lieux.	4
22.	L'usage des majuscules 22 .1. Les noms qui désignent les nationalités. 22.2. Les titres des œuvres artistiques.	4

Evaluarea disciplinei

Nota finală se formează pe baza mediei evaluării curente și media de la examen (scris).

Evaluarea continuă se va realiza sub formă de traduceri orale și scrise, prezentarea proiectelor de cercetare, teste de evaluare curentă.

Lucrul independent dirijat

Lucrul independent dirijat se va efectua din următoarele surse:

- *Le Figaro*
- *Le Parisien*
- *Le Nouvel Observateur*
- *L'Express*
- *Libération*
- *La Provence*
- *La Recherche*
- *RFI*

Activites à suivre:

- Trouver la langue de l'original
- Comparer deux traductions sans l'original
- Réviser une traduction sans l'original
- Anticipation et traduction
- Réécriture d'un texte
- Réécriture en chaîne
- Traduire les signes

BIBLIOGRAPHIE

1. Ballard, M. *La traduction à l'Université*. Lille : Presse Universitaire, 1993.
2. Bantaș, A., Croitoru E. *Didactica traducerii*. București: Teora, 1998, 144 p.
3. Berman, A. *Pour une critique des traductions: John Donne*. Paris: ed. Gallimard, 1995, 275 p.
4. Cabac L. *Textes et activites de traduction. Mass-media*. Bălti: Indigo Color, 2017, 88 p.
5. Condrea, I. *Comunicarea prin traducere*. Chișinău: ed. Tehnica-Info,, 2001, 208 p.
6. Cordonnier, J.L. *Traduction et culture*. Paris: ed.Hatier-Didier, 1995, 214 p.
7. Cristea, T. *Stratégies de la traduction*. București: ed. Fundației România de mâine, 1998, 204 p.
8. Guidere, M. *Publicité et traduction*. Paris: ed. Harmattan Communication, 1999, 313 p.
9. Hiernard, J.-M. *Les règles d'or de la traduction*. Paris: ed. Ellipses, 2003, 240 p.
10. Meschonnic, H. *Poétique du traduire*. Paris: ed. Verdier, 1999, 468 p.
11. Mounin, G. *Les problèmes théoriques de la traduction*. Paris, ed. Gallimard, 2004, 290 p.
12. Ricoeur, P. *Sur la traduction*. Paris: ed. Bayard, 2004, 290 p.
13. Rusu, M., Rusu, I. *Metodă practică de traducere pentru limba franceză*. București, 2008, 307 p.
14. Simeone, B. *Ecrire, traduire en métamorphose*. Ed. Verdier, 2014, 80 p.